

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН СІАУЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ, КІРАЎНІЦТВА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ
МІНІСТРАУ БССР, МІНІСТЭРСТВА КІНЕМАТАГРАФІІ БССР І НАМІТЭТА ПА СПРАВАХ КУЛЬТУРНА-АСВЕТНЫХ УСТАНОВАУ
ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР.

№ 6 (760) | Нядзеля, 5 лютага 1950 года | Цана 50 кап.

Вялікі СТАЛІН — першы ўсенародны кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР

Сталінская выбарчая акруга горада Масквы

Перадвыбарчыя агульныя сходы рабочых і служачых электразавада, камбіната
Імя Шчарбакова, ордэна Леніна машынабудаўнічага завада, харчовага камбіната
Імя Мікаяна, машынабудаўнічага завада і завада лічыльна-аналітычных машын
адзінадушна вылучылі кандыдатам у дэпутаты Саюза

Іосіфа Вісарыянавіча СТАЛІНА

На сходзе калектыва Маскоўскага электразавада

Як і чатыры гады таму назад, слаўны калектыў маскоўскіх электразавадаў сабраўся ў гіганцкім зборным цэхах, каб назваць свайго кандыдата ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Мудрага правадыра Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Імя Сталіна прысутныя сустракаюць бурнымі апладысмантамі. Над зводамі цэха раздаецца магутнае «ура!», чуюцца воклічы: «Слава роднаму Сталіну!», «Няхай жыве наш дэпутат Вялікі Сталін!».

З рэцы на заводзе панавала святочнае ажыццэнне. Ва ўсіх на вуснах імя Вялікага Сталіна — дэпутата электразавада, усенароднага дэпутата. Людзі ўспамінаюць памяты вечар 9-га лютага 1946 года, калі яны саўкалі, затаішы дыханне, гістарычную прамову правадыра на сустрэчы з выбарчымі Сталінскай выбарчай акругі сталіні...

На трыбуне майстар абмотачнага цэха тав. М. Н. Токарава.

Горача падтрымаўшы пранову тав. Маслава, яна ад усёго сэрца выказвае словы глыбокай удзячнасці таварышу Сталіну за настольныя клопаты аб працоўных жыхарчых.

У пасляваенны час калектыў электразавадаў зрабіў велізарны крок наперад. У два з паловай разы павялічыўся выпуск вырабаў. У барацьбе за дэтармінавае выкананне пасляваеннай пяцігодкі вырастаі сціні і сціні новых пудоўных стандаў — наватараў вытворчасці. Тут нарадаіся рух, надхонлены ва ўсёй краіне, — за працу на гадзінаму графіку.

Ад імя моладзі і комсомольцаў электразавада выступае сакратар камітэта ВЛКСМ тав. В. В. Сонцаў.

Затым аднагалосна былі выбраны прадстаўнікі на перадвыбарчую акруговую нараду прадстаўнікоў працоўных Сталінскай выбарчай акругі Масквы.

Пад зводамі цэха ўрачыста гучыць Гімн Савецкага Саюза.

На трыбуне — стыханіаўка абмотачнага цэха тав. К. С. Іванова.

Затым аднагалосна былі выбраны прадстаўнікі на перадвыбарчую акруговую нараду прадстаўнікоў працоўных Сталінскай выбарчай акругі Масквы.

Пад зводамі цэха ўрачыста гучыць Гімн Савецкага Саюза.

На трыбуне — стыханіаўка абмотачнага цэха тав. К. С. Іванова.

Затым аднагалосна былі выбраны прадстаўнікі на перадвыбарчую акруговую нараду прадстаўнікоў працоўных Сталінскай выбарчай акругі Масквы.

Пад зводамі цэха ўрачыста гучыць Гімн Савецкага Саюза.

На трыбуне — стыханіаўка абмотачнага цэха тав. К. С. Іванова.

Затым аднагалосна былі выбраны прадстаўнікі на перадвыбарчую акруговую нараду прадстаўнікоў працоўных Сталінскай выбарчай акругі Масквы.

Пад зводамі цэха ўрачыста гучыць Гімн Савецкага Саюза.

На трыбуне — стыханіаўка абмотачнага цэха тав. К. С. Іванова.

Затым аднагалосна былі выбраны прадстаўнікі на перадвыбарчую акруговую нараду прадстаўнікоў працоўных Сталінскай выбарчай акругі Масквы.

Учора па ўсёй краіне пачалося
вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты
Вярхоўнага Савета СССР.

Перадвыбарчыя сходы з'явіліся магутнай дэманстрацыяй любові і адданасці працоўных партыі Леніна—Сталіна.

Дэманстрацыя маральна-палітычнага адзінства савецкага народа

4 лютага ў сталіцы нашай Радзімы—Маскве, ва ўсіх гарадах і сёлах нашай Савецкай Радзімы пачалося вылучэнне кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Калектыў Тбіліскага завада імя Кірава адзінадушна вылучыў кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР таварыша Георгія Максіміліянавіча Маланкова.

Беларускі народ разам з братнімі народамі ўсяго Савецкага Саюза з вялікім удыхам назваў імя Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна сваім першым кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Перадвыбарчыя сходы рабочых і служачых, калгаснікаў, ваеннаслужачых, якія адбыліся 4 лютага, з'явіліся магутнай дэманстрацыяй несакуральнага маральна-палітычнага адзінства савецкага народа, яго баявой згуртаванасці вакол большавіцкай партыі Леніна—Сталіна, вакол свайго роднага савецкага ўрада, вакол свайкага правадыра народаў, натхніцеля і арганізатара ўсіх перамог нашай Савецкай Радзімы — Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Калектыў Тбіліскага завада імя Кірава адзінадушна вылучыў кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Лазара Майсеевіча Кагановіча.

Імя Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна — першага кандыдата ў дэпутаты, — назвалі на сваіх перадвыбарчых агульных сходах рабочыя і служачыя прадпрыемстваў Сталінскай выбарчай акругі горада Масквы — электразавада, камбіната імя Шчарбакова, ордэна Леніна машынабудаўнічага завада, харчовага камбіната імя Мікаяна, машынабудаўнічага завада і завада лічыльна-аналітычных машын. З велізарным натхненнем Іосіф Вісарыянавіч Сталін вылучаў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Кіеўскага машынабудаўнічага завада, калектывамі Мінскіх прадпрыемстваў — трактарнага і аўтамабільнага завадаў, станкабудаўнічага завада імя Кірава, рабочых і калгаснікаў, інтэлігенцыяў — усіх гарадоў і вёсак вялікай Савецкай Радзімы.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Вялікі і бязмежны любі і давер'е народа да большавіцкай партыі Леніна—Сталіна. Ірмкі выражэннем 'тойтай любі і гэтага давер'я з'яўляюцца велізарны ўздым і адзінадушны, з якім сходы працоўных вылучылі ў ліку сваіх першых кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР верных вучняў і саратнікаў вялікага Сталіна.

Калектыў Маскоўскага металургічнага завада «Серп і Молат» адзінадушна намяціў кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Маладзёўскай выбарчай акрузе горада Масквы вернага вучня і саратніка вялікага Сталіна, намесніка Старшыні Савета Міністраў СССР Вячаслава Міхайлавіча Молатава.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў Маскоўскага металургічнага завада «Серп і Молат» адзінадушна намяціў кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Маладзёўскай выбарчай акрузе горада Масквы вернага вучня і саратніка вялікага Сталіна, намесніка Старшыні Савета Міністраў СССР Вячаслава Міхайлавіча Молатава.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Працоўныя Ленінградскай выбарчай акругі горада Масквы адзінадушна вылучылі

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Мінская выбарчая акруга № 542

Калектыў Мінскага трактарнага завада вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Саюза

Іосіфа Вісарыянавіча СТАЛІНА і Клімэнція Ефрэмавіча ВАРШЫЛАВА

4 лютага адбыўся агульны сход калектыва Мінскага трактарнага завада, прысвечаны вылучэнню кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Вага жыцця савецкага народа. (Бурныя, працяглыя апладысменты).

2. Прасіць таварыша Сталіна Іосіфа Вісарыянавіча даць сваю згоду балатыравацца ў дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада.

Сход адзінадушна прыняў пастанову: І. Кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада вылучыць вернага прадзюжальніка справы Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

На трыбуне — знатная стыханіаўка тав. В. Т. Мацюхіна.

3. Кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада вылучыць бліжэйшага саратніка таварыша Сталіна, вернага сына Радзімы, члена Палітбюро ЦК ВКП(б) Клімэнція Ефрэмавіча Варашылава, нараджэння 1881 года, пражываючага ў г. Маскве, члена ВКП(б), намесніка старшыні Савета Міністраў Саюза ССР.

Слова ўзяў тав. В. І. Гаўрылаў. Ён гаворыць:

Таварыш Сталін разам з Леніным стварыў большавіцкую партыю і Савецкую дзяржаву. Над кіраўніцтвам таварыша Сталіна ў нашай краіне набуваў сацыялізм. Таварыш Сталін вышына класіцыста аб стварэнні буйнай індустрыі з навейшай тэхнікай — аснове дзейснага росту магутнасці Савецкай дзяржавы. Таварыш Сталін штодзёна ўдзяляў і ўдзяляе вялікую ўвагу стварэнню кваліфікаваных кадраў. Толькі дзякуючы савецкай уладзе і нашаму любімаму правадыру таварышу Сталіну, многія рабочыя, у тым ліку і я, набылі высокія веды і сталі інжынерамі сацыялістычнай вытворчасці. Дзякуй таварышу Сталіну за тое, што ён даў нам шчаслівае і радаснае жыццё. І пранову вылучыць кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 на выбарах у Совет Саюза вялікага правадыра савецкага народа Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна. (Бурная, працяглая авацыя ў чысьце таварыша Сталіна).

4. Прасіць таварыша Варашылава Клімэнція Ефрэмавіча даць сваю згоду балатыравацца ў дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада.

Сход адзінадушна прыняў пастанову: І. Кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада вылучыць вернага прадзюжальніка справы Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Сход адзінадушна прыняў пастанову: І. Кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада вылучыць вернага прадзюжальніка справы Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Сход адзінадушна прыняў пастанову: І. Кандыдатам у дэпутаты Саюза Вярхоўнага Савета СССР на Мінскай гарадской выбарчай акрузе № 542 ад рабочых, інжынераў-тэхнічных і служачых Мінскага трактарнага завада вылучыць вернага прадзюжальніка справы Іосіфа Вісарыянавіча Сталіна.

Мінская сельская выбарчая акруга № 543

Калектыў мінскага аўтазавада вылучыў кандыдатамі ў дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварышоў

Іосіфа Вісарыянавіча СТАЛІНА і Панцелёймона Кандрацьевіча ПАНАМАРЭНКУ

Многалюдны сход адбыўся 4-га лютага на Мінскім аўтамабільным заводзе. У працэсе будылак прышлі рабочыя, інжынера-тэхнічныя работнікі і служачыя, каб вылучыць кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

Калектыў рабочых і служачых Ташкенскага завада імя Л. М. Кагановіча адзінадушна назваў кандыдатам у дэпутаты Вярхоўнага Савета СССР таварыша Ляўрэнція Паўлавіча Берлія.

АБ ЛІТАРАТУРНАЙ КРЫТЫЦЫ

XIII пленум праўлення Саюза савецкіх пісьменнікаў СССР

Пасляваенны перыяд можна назваць перыядам разгорнутага наступлення прагрэсіўнай ідэалогіі новага свету, свету сацыялізму, на загінуўшай ідэалогіі свету капіталізму, які адыходзіць у мінулае.

Гіганцкая ідэалагічная работа вялікай партыі большавікоў забяспечыла ў нашай краіне росквіт мастацкай літаратуры, якая сфармавалася ў свядомасці людзей сацыялістычнай лад жыцця, літаратуры—правадніцы новай, камуністычнай маралі, новага слова ў мастацкім развіцці чалавечства.

У жніўні 1946 года была прынята выдатная пастава ЦК ВКП(б) аб часопісах «Звезда» і «Ленінград». У гэтай выдатнай паставе знайшоў сваё ўвасабленне прыцип абшчэпны вялікім Леніным, прыцип партыйнасці літаратуры.

Пастава ЦК ВКП(б) дапамагла нам, савецкім пісьменнікам, глыбока ўсвадоміць ленынскі прыцип партыйнасці літаратуры — аснову асноў літаратуры камунізма, які будучы, дапамагла нам выкрыць нашых праціўнікаў і напасці сакрувальнымі ўдары праваднікам і праваднікам антынародага, індывідуалістычнага і іжывага прыципа аналітычнасці і безыдэйнасці літаратуры.

Мы навучыліся пазнаваць нашых праціўнікаў і тады, калі яны выступалі пад флагам так званай «чыстата мастацтва», «мастацтва для мастацтва», пад флагам фармалізма і эстэтызма.

Партыя навучыла нас пазнаваць ворагаў ленынскага прыципа партыйнасці літаратуры і калі яны выступалі пад флагам бруднай фізіялогіі натуралізма, якая ставіць мэтай агнэціць чалавека, асабліва савецкага чалавека. У сучаснай буржуазнай ідэалогіі эстэтызма, фармалізм, брудны натуралізм фактычна з'яўляюцца ў адно палае, як знак выраджэння. Імяна гэтым выражэння сучаснага «духоўнага правадніцтва» буржуазнага мастацтва Сартры, Дэйвіса і г. д.

Нам крычалі і крычаць найміты імкненнямі за майж, што патрабаванне партыйнасці мастацтва нібыта дыктуе мастаку гаму, сюжэт, фарму, Не, паволе, адказваем мы, тут справа не ў форме, а справа ў тым, што ваша форма — азначае распад мастацтва.

Яшчэ вялікі Ленін, які абвясціў прыцип партыйнасці літаратуры, пісаў: «Бясспрэчна, у гэтай справе безумоўна неабходна забяспечанне большага прастору асабістай ініцыятыве, індывідуальным схільнасцям, прастору думкі і фантазіі, форме і аэмету». У нашым стагуде Саюза пісьменнікаў запісана, што наш стыль — стыль сацыялістычнага рэалізма — забяспечвае мастацкай творчасці выключную магчымасць выяўлення творчай ініцыятывы, выбару разнастайных форм, стылю і жанраў.

Значыць, не аб форме, як такавай, відзем мы спрэчкі з наймітамі імперыялізма, а мы змагаемся супроць іх пагарды да чалавека, да грамадскага чалавека, да яго прагрэсіўнага развіцця, і мы пратэстуем супроць гэтага загнвання і выраджэння ў мастацтве.

Разумненне сутнасці пытання дапамагло нам выкрыць фармалістычную школу ў літаратурнай навуцы. Вялікую ролю адыграла выкрыццё школы Аляксандра Вяскоўскага, як галоўнай крыніцы нізкакавалонства перад буржуазным Захадам у галіне літаратурнай навуцы.

За гэты час падпірала крах так званая тэорыя «эдайнай ілмы». Мы разглядзем у гэтай гісторыі літаратуры ў яе канкрэтным гістарычным развіцці і ў святле барацьбы класаў.

За гэты час мы напасці буйнейшымі ўдар умі і ўскідам прывам, перажыткам і аэбабам нацыяналізма, і стала бачна, што нацыяналісты ў літаратуры — не што іншае, як найміты замежнага жытала.

Але асабліва вялікае значэнне меў разгорнуты гурскі крытыкаў-антыпартыястаў, гурскі бязродны касманалітаў.

Ціпер ужо ўсім зразумела, што ідэалогія касманалітаў — гэта флаг, з якім выступіла галоўным чынам амерыканскі або англа-амерыканскі імперыялізм для таго, каб падарыць у народы іх імкненне да нацыянальнага развіцця, каб ажыццявіць сваю імперыялістычную экспансію; што амерыканскі імперыялізм скарыстоўвае для гэтага ўсеякія сродкі, выступае лозунгі сусветнага ўрада, надзівае ў розныя краіны, накістае Францыі, сваіх наймітых агентаў, якіх крычаць, што трэба адмовіцца ад сваёй нацыянальнасці і стаць «грамадзянін свету».

Амерыканскі імперыялізм мабілізаваў ўсякага роду «праваднікоў» сучаснай літаратуры, накістаў Андрэ Жыда, Томаса Эдзіта, якія выступалі на ў абарону гэтых касманалітычнага прыципа.

Уласна кажучы, два, так сказаць, выдатны з тупіка прапаноўвае сучасная літаратурная ідэалогія буржуазнага Захаду: працяжыце тым далей — вост адна «выхад» са становішча; другая спрабуюць парываць на рабкі фальшывага аўтызізма, абароны імперыялістычнай рэалісці.

Літаратурнае выражэнне суправаджаецца нам крахам навуковай думкі ў тлумачэнні ўсіх граматскіх і, у тым ліку, літаратурных з'яў.

Уся барацьба, якую вяла наша партыя супроць антыпартыйнасці гурскіх крытыкаў, супроць бязродных касманалітаў, гэта была барацьба за свёрджанне самага перадавага прыципа ў развіцці мастацтва.

Прыбавіцкі, і нахай бязродны імкненнямі — не думаюць, што гэта была пейкай часовага кампанія.

Гэтай барацьбой на ўсіх не прыважа партыя расчысціла дарогу для далейшага ўдому мастацкай літаратуры і літаратурнай крытыкі.

За гэты час партыя дала нам надвычай сур'ёзны ўрокі партыйнасці. Партыя прышлося напярэйля літаратурную крытыку ў аэцыцы рамана «Маладая гвардыя». Партыя прышлося крытыкаваць, пасуерак фальшывай думцы, якая складалася ў кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў, аповесць К. Сіманова «Дым бацькаўчыны». Партыя падвергла крытыцы п'есу А. Сафронова «Кар'ера Бекетова» і п'есу В. Кажуціна «Вогненная рака» за ідэйны памылкі, уаджыны на гэтым прыкладзе вельмі высока барацьбу за ідэйна-мастацкі ўзровень савецкай літаратуры, за павышэнне яе мастацкай якасці.

Толькі наўдана мы былі сведкамі прыциповай крытыкі рамана В. Катаева «За ўладу Саветаў» у артыкуле М. Бубёнава ў «Правде», дзе раскрытыкаваны раман, галоўным чынам, за парушэнне праўды жыцця і за мастацкія недахопы, якія вынікаюць з гэтага.

Гэта ўсё прыклады таго, як многа і ўважліва займалася і займаецца партыя выхаваннем кадраў нашай мастацкай літаратуры і літаратурнай крытыкі.

Выдажа, гэта не магло не адбіцца на тым, што і ў галіне літаратурнай крытыкі мы маем п'эны поспехі.

Калі, напрыклад, узяць сучаснае становішча нашай рускай крытыкі, то яна ўжо даволі паспяхова распраўляецца са славамі тэорыі «эдайнай ілмы». У нас з'явіліся кнігі, якія мы спраўды можам рэкамендаваць і ў нашых школах, і ў вышэйшых навуковых установах, — аб рэвалюцыйных дэмакратыях. Можна назваць гэтыя томы «Літаратурнай спадчыны», прысвечаныя Некрасаву, кнігу С. Макашова аб Салтыкову-Шчарыну, М. Палыкова «Вішніцы ў Маскве», В. Чапаева аб маладым Бялінскім і інш. Названыя кнігі таксама не пазбаўлены тых ці-іншых недахопаў, большых або меншых, але гэтыя кнігі з'яўляюцца дасягненнем нашай крытычнай думкі. Сярод работ крытыкаў у нацыянальных рэспубліках можна назваць кнігу Г. Гусейнава «З гісторыі грамадскай і філасофскай думкі ў Азербайджане XIX стагоддзя», кнігу казахскага літаратурнага Сідыкава «Педагагічны ідэй і аэспіцыянальна дзейнасць Атынгарына».

Ці даўно мы на пленуме крытыкавалі нашых армянскіх таварышоў за адыход у далёкае мінулае, гаварылі, што яны ў патрэбнай меры не ўзімалі сваіх дэмакратыяў-аэспіцыянаў або рэвалюцыйных дэмакратыяў. А ціпер з'явілася работы, якія пратэстуюць сабой першыя крокі ў гэтым напрамку.

Бесумненна, ціпер больш дакладна, гістарычна праўдыва і шчыра пра класікаў. Дастаткова ўпамінуць, напрыклад, работы, звязаныя з выданнем акадэмічнага збору твораў Пушкіна, або работы нашых літаратурнаўданаў, прысвечаныя аб'едо Пушкіна. В. Ярымаў перапрацаваў сваю кнігу пра Чэхава, якая была справядліва раскрытыкавана за поўную ідэалагічна Чэхава. Ціпер вышла новае выданне кнігі.

Амаль ва ўсіх рэспубліках зноў праціўляюць над гісторыяй літаратуры. Выйшаў першы том «Гісторыі казахскай літаратуры», з'явіліся першыя тэзісы ў Беларусі на асноўных пытаннях гісторыі беларускай літаратуры, напісаныя тт. Барысенкам і Гутаравым.

Гэты працэс адбываецца ўсюды. Можна адзначыць пра артыкулаў, прысвечаных сучасным рабам літаратуры, якія напісаны нашымі крытыкамі і мелі прыципованае значэнне або таму, што яны былі ў ідэйны пункт і ўзімалі актуальныя пытанні, або давалі спраўды навуковы і сур'ёзны аналіз творчасці пісьменнікаў.

Правільны накіраванні ў нашых крытыкаў у наўданы. У нас ёсць кадры, якія могуць працаваць правільна. І ўсё-такі ўсе бачаць, што, у параўнанні з развіццём мастацкай літаратуры, наша крытыка слабая. Яна не толькі адстае ад агульнага развіцця літаратуры, яна асабліва слабая перад тварами тых задач, якія перад ёй паўстаюць.

Трэба адначасова ўважліва на прыципы гэтай слабасці. Першая прычына — гэта адрыў большасці крытыкаў ад сучаснасці, які застаўся ў снадчыну ад буржуазнага літаратурнаўданаў, падзел крытыкаў на літаратурнаўданаў, што займаюцца толькі мінулым, і крытыкаў, што займаюцца толькі сучаснай літаратурай, — прыцип колькасця суданоснасці не ў карысць крытыкаў, якія займаюцца сучаснасцю.

Не выпадкова, што ў галіне літаратурнаўданаў маюць месца яшчэ да гэтага часу шмат шкідных буржуазных перажыткаў і наважны сучасным буржуазным літаратурнаўданаў паяляў. Напрыклад, літаратурны факультэт МГУ, педагагічны інстытут імя Герцена ў Ленінградзе і некаторыя іншыя ВНУ выдываюць «Вучоныя запіскі» з поўным адрывам ад праблем сучаснасці і сучаснай літаратуры. «Вучоныя запіскі» ВНУ навінны служыць п'эным навуковым фундаментам студэнтаў і маладым крытыкам і літаратурнаўданаў. А між тым для іх аж да апошняга часу былі характэрнымі вясёлушчына, поўная адсутнасць партыйнага пыходу да літаратурных з'яў. Гэты ўчастак навуковай дзейнасці мае патрэбу ў грунтоўнай расчысціцы. Напярэйнымі з'яўляюцца артыкулы Г. Паспелова аб праблемах рамантызма, дзе зналены ў адну кінуць Нухіна, Кохельбекер, дэкабрысты, Маршэлі, а з другога боку — Наўданы і Шварфур. Работы Л. Поляк аб яея Горжана «Па Руэі» поўная фальшывых уаджэнняў аб Горкіх, якія даўным-даўно раскрытыкаваны ў Ленінградскім універсітэце дэкабрыстам тав. Чэкавіцкай прыс-

* А. ФАДЗЕЕЎ *

вечала тэме «Руская літаратура ў творчасці Р. М. Рыльска». А хто такі Рыльск? Яры містык і рэакцыянер у пазіі. У навукова-даследчым інстытуце тэатра і музыкі навуковы супрацоўнік тав. Шулер пракуе над тэмай «Эстэтычныя прыципы фармалізма», вядома, думаючы, што робіць неабходную для нас працу па выкрыцці фармалізма, хоць яна выглядае ў сучасных умовах як прапаганда фармалізма.

Надручнікаў сучаснай літаратуры няма, надручнікаў рускай літаратуры для ВНУ таксама няма, на захаднеўрапейскай літаратуры ў шырокім карыстанні да гэтага часу старыя, дэарыентуючыя надручнікі Когана, Фрыгэ і г. д. Няма работ па літаратуры, якія характарызаваў-б сучасныя прагрэсіўныя пісьменнікаў на Захадзе, амаль зусім няма работ па літаратурах Кітая, Чахаславаккі, Польшчы, Балгарыі, Албаніі, Румыніі, Венгрыі.

Пара паставіць пытанне сур'ёзна перад Міністэрствам вышэйшай адукацыі: да якога часу мы будзем псаваць галоўны нашы малады, прычынаючы ёй не ленынскія прыципы партыйнасці літаратуры, а ўстаўляючы буржуазныя погляды? Як-жа мы здодем пасля забяспечыць у нашай крытыцы падобнага роду памылкі, калі людзі з малячых галоў вучацца на памылковых работах?

Вынікам штучнага разрыву па крытыкаў і літаратурнаўданаў, які прычыніў ленынскім прыципам партыйнасці, тлумачыцца тое, што з таго ж прыципа і так марудна мы ліквідуем прывае буржуазнага нацыяналізма ў так званых «літаратурнаўданаў» работах, г. зн. у работах аб мінулым, якія з'яўляюцца ў нацыянальных рэспубліках. Да гэтага часу маюць месца прывае нацыяналістычныя выказкі, напрыклад, у Кіргізіі. Да гэтага часу ў раздэ работ захоўваецца ўдзельне аб «эдайнай ілмы» развіцці літаратуры: у выданні Таржымаўджыдзіатам у 1949 годзе «Хрэстаматый па літаратуры для VIII класа сярэдняй школы», у «Хрэстаматый па татарскай літаратуры XX стагоддзя», выданай у 1947 годзе. Сур'ёзны памылкі былі ў надручніку казахскай літаратуры для васьмёх класаў, у якім не ўсё выпраўлена і ў новым выданні 1948 года.

Мы павінны зрабіць так, каб гісторыі літаратуры і сучаснай літаратуры займаліся адны і тыя-ж людзі, партыйныя і непартыйныя большыя, каб яны глядзелі на літаратуру мінулага і сучаснага з пункту гледжання ідэй Леніна — Сталіна.

Прызнакам слабасці нашай крытыкі трэба лічыць і тое, што яна вельмі мала атакуе прывае буржуазнай ідэалогіі за майж.

Вялікім недахопам нашай крытыкі з'яўляецца тое, што амаль няма абгуляючых артыкулаў; што крытыкі, за рэдкім выключэннем, пазбягаюць мастацкай аэцыі твора. Для прыкладу можна назваць артыкулы В. Пірцова ў «Літаратурнай газеце» аб верхах С. Шчыпачова; М. Матушоўскага ў «Новым міре» аб пазіі М. Ісакоўскага; Я. Далмаўскага аб кнізе К. Сіманова «Сябры і ворагі»; В. Гофшпергера аб вершы М. Алігер «Шчасце». У падобных артыкулах творы пазнаў агнэціваюцца, акрамя таго, ізалявана, па-за сувязю з савецкай пазііяй у цэлым, з развіццём творчасці дадзенага паэта.

Аналітычны з'явы можна наглядзець у братніх рэспубліках. Украінскі часопіс «Вітчызна» я-б прыципована пазбягае мастацкіх аэцак. Тое-ж самае адбываецца ў беларускім часопісе «Полымя».

Моцна шкідны нашай крытыцы яшчэ не выкаранапа групаўчына. Возьмем, для прыкладу, літаратурную крытыку ў часопісе «Востраў». Усе аўтары, якія друкуюцца ў часопісе, не сустракаюць на яго старонках патрэбнай крытыкі. Вельмі часта пішацца там пра рэдактара часопіса Ф. Панфарава, але толькі са становішчы аэцыяй і заўсёды ў найвышэйшай ступені. А што-ж крытыкуюць на старонках часопіса «Востраў», што сустракае там крытыку кіслую або проста асуджаюцца? За апошнія гады там аэдулі «Буры» І. Эрэнбурга, «Кружыліцы» В. Пановай і «Сяграснасці» А. Ганчара, з вялікімі агаворкамі прыялі «Шчасце» П. Паўленкі, надракувалі разныя артыкулы Ш. Бірзюва аб верхах А. Барто.

У кнізе С. Трөгуба «Жывы з жывымі» ёсць становішчы моманты. Каштоўным з'яўляецца імкненне вывучыць паятку Маякоўскага: рэдка хто займаецца яго паэтыкай у цэлым. Аўтар хоча ў святле вейзярных ідэйных і паэтычных дасягненняў Маякоўскага крытычна глянуць на ўсё працэс развіцця нашай літаратуры. Гэта — добрая справа. І там, дзе ён характарызуе аналітычнасць, індывідуалізм, працяжыма асобнымі паэтамі, — гэта карысна, ачышчальная работа. Але нельга-ж супрацьпаставіць Маякоўскага большасці савецкіх паэтаў і падтрымаваць толькі адну групу.

Савецкая крытыка павінна быць прыциповай, выходзіць з ітарэсаў дзяржавы, народа. Гэта крытыка, якая павінна пераамаць сваёй праўдывасцю, але ў выніку сваёй слабасці наша крытыка часта працяжыла бясспрыцывасць.

На жал, гэта ўласціва і кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў, і кіраўніцтва нашых часопісаў.

Мы заўсёды павінны памятаць аб уроках, якія нам дала партыя ў разгледзе раду з'яў літаратуры, калі бясспрыцывасць адбілася і на кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў, і на часопісы, і на паводзінах асобных крытыкаў. Чаму літаратуры самі не ўказалі на памылкі «Маладой гвардыі», чаму не мы самі ўважлі ўсе пытанні, звязаныя з п'есамі А. Сафронова «Кар'ера

Бекетова» і В. Кажуціна «Вогненная рака»? Тое-ж самае трэба сказаць і пра аповесць К. Сіманова «Дым бацькаўчыны». Гэтыя і падобныя памылкі ўказваюць на не выкаранапа яшчэ сабрэўскі адносіны і на вялікі адрыў практыкі ад тэорыі ў літаратурнай крытыцы. Калі крытыка павыла па дачыню.

Я лічу вялікім дасягненнем выступленне М. Бубёнава па паводу рамана «За ўладу Саветаў». М. Бубёнаў выстуніў насуерак той думцы, што складалася ў кіраўніцтва Саюза пісьменнікаў, якое імкнулася ўваць пах абарону гэты раман. Чалавек працяжы глыбокую прыциповасць, ён даў сур'ёзны разбор твора, не пасароміўся ўскрыць у кваліфікаванага аўтара і мастацкія памылкі.

А калі ў рабоце крытыка ачуваюцца і перападолены буржуазныя ўплывы, і сабрэўскі адносіны, і ўласная тэарэтычная слабасць, тады вост і набыла сілу ўсё дрэннае і дробязнае. Так уступаюць у дзейнасць групаўчына, перастрахоўка, базываюць «накрыўдзіць» і г. д.

Трэба нам напасці ў крытыцы большыя парадкі і заняцца сур'ёзна пытаннем літаратурнай тэорыі.

У выніку вейзярнай ідэалагічнай работы партыі сярод нашых літаратураў, сярод пісьменнікаў і крытыкаў праснулася наперад распрацоўка пытанняў сацыялістычнага рэалізма. Удзельне аб сацыялістычным рэалізме для нас, людзей, якія ўжо ўважліваюцца ў п'эмагавых дыскусіях па гэтым пытанню, стала значна больш лёгка. Але таа дыскусія, якая разгарнулася ў часопісе «Востраў» у сувязі з майм артыкулам «Задачы літаратурнай крытыкі», была ў значнай ступені наўдалай. Не нягледзячы можна растлумачыць галоўным чынам тым, што, хоць у майм артыкуле мною было пастаўлена п'эмагавых патрэбных пытанняў, пытанні сацыялістычнага рэалізма былі пастаўлены абстрактна. І дыскусія набыла абстрактны характар. Крытыка, якая была падвергнута гэтым дыскусія ў друку, справядлівая.

У нас ёсць стагуде Саюза савецкіх пісьменнікаў, дзе маецца зусім правераная формула сацыялістычнага рэалізма, — яна была запісана ў той перыяд, калі таварыш Сталін выставіў пытанне аб метаде сацыялістычнага рэалізма. У стагуде напісана: «Сацыялістычны рэалізм, з'яўляючыся асноўным метадам савецкай мастацкай літаратуры і літаратурнай крытыкі, патрабуе ад мастака праўдывага, гістарычна-канкрэтнага адлюстравання рэалісці ў яе рэвалюцыйным развіцці. Пры гэтым праўдывасць і гістарычна канкрэтнасць мастацкага паязу рэалісці павінны спалучацца з задачай ідэйнай пераборкі і выхавання працоўных у духу сацыялізма».

В. Ярымаў і А. Уліг, якія крытыкавалі мой артыкул, былі зусім правыя, пратэстуючы супроць фармулёўкі, што маецца ў ёй, дзе гаворыцца аб спалучэнні ў сацыялістычным рэалізме «спачатку рэалісцічнага і пачатку рамантычнага», або супроць таго месца, дзе сказана, што рэалістычны пачатак — гэта, так сказаць, крытычны пачатак, а рамантычны пачатак — гэта, так сказаць, савярдзальны пачатак. Пытанне мною было тады не дадана да канца, і наўмелая фармулёўка была таа сутнасць у п'эым даволі правільна пастаўленага пытанне аб рэвалюцыйнай рамантыцы, аб не неабходнасці.

Але ўсё пазыўнае часта ў артыкулах В. Ярымава, напісаных на гэтым паводу, у сваю чаргу, мае патрэбу ў крытыцы. Ён аднабачна абмежавана брэ формулу яшчэ аднабачна матэрыялізма — формулу Чарнышоўскага: «Дуоднае ёсць жыццё», і ў яго анікае разуменне аб развіцці, г. зн. аб будучым і неабходнасці барацьбы за яго, г. зн. аб выхаванні людзей у імя будучага, у імя камунізма. Жыццё, моў, пудоўнае само па сабе, а я, мастак, — ці то фатэграф, ці то «медыум», праз якога гаворыць само жыццё і далей ад мяне нічога не патрабуеца...

Таварыш Сталін указвае: «дыялектычны метада лічыць, што працэс развіцця ад ніжэйшага да вышэйшага адбываецца не ў парадку гарманічнага разгортвання з'яў, а ў парадку раскрыцця супрацьпаставіў, уаджыных прадметам, з'явам, у парадку «барацьбы» супрацьпаставіў тэндэнцый, які дзейнічаюць на аснове гэтых супрацьпаставіў».

Бо за будучае, за новае патрэба амагачапа. Барацьба новага са старым адбываецца ўвесь час, і трэба глядзець наперад.

Таварыш Сталін у сваіх работах па дыялектыцы неадразавава з'яўляецца да гэтага. Ён гаворыць: «Тое, што ў жыцці параджаецца і з дня ў дзень расце, — з'яўляецца неадольным, спыніць яго рух наперад немагчыма. Гэта значыць, калі, напрыклад, у жыцці параджаецца пралетарыят як клас і ён з дня ў дзень расце, то якім-бы слабым і малалікім ён быў ё сёння, у канцы канцоў ён усё-ж пераможа. Чаму? Таму, што ён расце, узамагачаецца і ідзе наперад. Наадварот, тое, што ў жыцці старее і ідзе да магілы, непазбяжна павіна падляпаць паражэнню, хоць-бы яго сёння прадстаўляла сабой багатырскую сілу».

Дыялектыка развіцця не адмяняецца пасля перамогі сацыялізма.

Так, тое, што сёння было перадавым, заўтра можа стаць адсталым, і трэба амагачапа за новае. У ішым-жа вынаду размова аб рэвалюцыйнай рамантыцы гудыла ўсёкі сене.

аб часопісах «Звезда» і «Ленінград», неабходна «вылучаць» лепшыя якасці і паціўці савецкага чалавека: «Паказаць гэтым новым высокім якасці савецкіх людзей, паказаць наш народ не толькі ў яго сённяшні дзень, але і заглянуць у яго заўтрашні дзень, дамагаючы аэсватіць працяжытарам шлях наперад, — тааа задача кожнага добрааўмеленага савецкага пісьменніка. Пісьменнік не можа паясціся ў хвасце пады, ён павінен ісці ў перадавых радах народа, укаваючы народ у шлях яго развіцця. Кіруючыся метадам сацыялістычнага рэалізма, добрааўмелена і ўважліва вывучаючы нашу рэалісці, стараючыся глыбока прыципуць у сутнасць працэсу нашага развіцця, пісьменнік павінен выхоўваць народ і ўважліваць яго ідэйна. Беручы лепшыя паціўці і якасці савецкага чалавека, раскрываючы перад ім заўтрашні яго дзень, мы павінны паказаць у той-жа час нашым людзям, якія яны не павінны быць, павінны «бываць» перажыткаў ўчарашняга дня, перажыткаў, што перапракдаюць савецкім людзям ісці наперад».

Мастацтва не ёсць проста фатэграфія. Сацыялістычны рэалізм нясе з сабой мноства спосабаў адлюстравання жыцця ў яго рэвалюцыйным развіцці.

Рэвалюцыйная рамантыка не адрыпаецца ад той рэальнай глебы, на якой ўтвараецца наша будучае.

Трэба выбраць якасці будучага ў нашай рэалісці, каб выхоўваць людзей у духу камунізма, інакш уся задача выхавання людзей прападае. За новае таксама патрэба амагачапа і савярдзальна яго, каб яно перамагала, таму што за ім будучае.

Найбольш распрацаванае пытанне ў нашай сацыялістычнай эстэтыцы — гэта пытанне аб ідэйнасці і мастацкасці, аб змесце і форме. Нерасправаванасць гэтага пытанне прыципе нам вейзярную шкоду. Ішчэ адін прыклад наўдалай дыскусіі — дыскусія аб Малкоўскім. У гэтай дыскусіі ўсё абмярлявалася зусім незалежна ад рэальнага развіцця пазіі, ішла агульнае, абстрактнае размова аб форме і змесце, ніхто рэаліна не паспрабаваў прааналізаваць тое новае, што Малкоўскі ўнёс у пазію.

Патрэба было паказаць, у чым амагачапа амагачапаўлена Малкоўскім рэвалюцыйнае развіццё верна, у чым амагачапа да развіцця вялікага паэта ў параўнанні з яго вялікімі папярэднікамі Пушкінам, Лермантавым, Некрасавым, якія таксама былі наватарамі, і ў святле пазіі Маякоўскага пагаварыць аб недахопах у нашай пазіі.

Без пагнэбнага распрацоўкі пытанняў ідэйнасці і мастацкасці нам вельмі цяжка рухацца наперад. Не трэба баяцца — імяна дыялер, калі мы напасці такі сакрувальны ўдар фармалістычнай школе, — не трэба баяцца таго, быццам мы, маршэлісты, не здодем вырашыць пытанне ў форме, або што крытыка, які будзе працаваць у гэтым напрамку, абываюцца ў фармалізме.

На адставанні нашай літаратурнай крытыкі адбіліся недахопы ў рабоце Саюза пісьменнікаў і рэдактараў часопісаў. Саюз пісьменнікаў замест таго, каб накрываць крытыку, ішчы раз сам робіць буйныя ідэйныя памылкі і ўносіць тым самым блытаніну ў работу крытыкаў. Тое-ж трэба сказаць і пра рэдактараў часопісаў. Часопіс павінен мець план, ведаць, які тэарэтычны пытанні ён будзе распрацоўваць, які з'явы мастацкай літаратуры ён хоча ўваць і растлумачыць. А тааа п'эмагавых ў часопісах няма, і рэдактары нашых часопісаў не думаюць аб тым, што без тааага плана і рухацца наперад немагчыма.

Трэба мацней развіваць і крытыку крытыкаў, каб крытыкі крытыкавалі адзін другога. Гэта не значыць, каб яны «падалі» адзін другога за асобныя памылкі. Ішчы пав

Распаўсюджванне друку—важная дзяржаўная справа

30 і 31 студзеня ў Мінску Беларуска-польскае выдвецтва Беларуска-польскага асаблівага аддзела «Савоздруку» была праведзена рэспубліканская нарада работнікаў кнігадзяння, у якой удзельнічала звыш 200 чалавек.

Удзельнікі нарады заслухалі даклад начальніка Беларуска-польскага асаблівага аддзела «Савоздруку» і рэспубліканскіх аддзелаў «Савоздруку» была праведзена рэспубліканская нарада работнікаў кнігадзяння, у якой удзельнічала звыш 200 чалавек.

Удзельнікі нарады заслухалі даклад начальніка Беларуска-польскага асаблівага аддзела «Савоздруку» і рэспубліканскіх аддзелаў «Савоздруку» была праведзена рэспубліканская нарада работнікаў кнігадзяння, у якой удзельнічала звыш 200 чалавек.

Аб ходзе выканання гэтай паставы, а таксама на пытаннях, закранутых дакладамі, гаварылі многія нізавыя работнікі ў спрэчку. Яны адзначылі, што ў справе гандлю кнігамі і ў распаўсюджванні перыядычнага друку яшчэ маюць месца буйныя недахопы. Не зусім добрай арганізацыя кнігадзянняў і гандлю кнігамі; адсутнасць у многіх гарадах і раённых цэнтрах рэспублікі паміжніцтва, спецыяльна прыстасаваныя пад кніжны магазіны і склады; дрэнная паліграфічная якасць некаторых выдзеных кніг (асабліва Дзяржаўнага выдвецтва БССР); кнігі рамяркуюцца па абласцях і раёнах без уліку попыту пакупніцка; недастаткова ўзровень масовых арганізацый і грамадскага распаўсюджвання друку; а таксама слабая працэнт літаратуры і інш.—вось тыя прычыны, якія тармазяць важную дзяржаўную справу — дзяленне савецкай кнігі да масавага чытача.

Тав. Веленькі (Рудзенскі раён) і другія мясцовыя работнікі гаварылі аб тым, што кнігадзяння арганізацыі не забядаўціваюць попыт радовага чытача, асабліва калгасніка, культурныя патрабаванні якога непамерна выраслі за гады савецкай улады. У аддзяленні населеныя пункты неабходна паслаць больш мастацкай літаратуры, дзе на яе адуцавацца вялікі попыт. Да гэтага часу мастацкая літаратура, асабліва творы класікаў, асады пераважна ў гарадах.

Значным стимулам у далейшым кнігадзяння, адначасова ў спрэчку, даваўна з'явіцца забеспячэнне кніжных магазінаў спецыяльна прыстасаванымі паміжніцтвамі. Нават у цэнтры рэспублікі — г. Мінску няма такога кніжнага магазіна, які служыў бы ўзорам. Значная віна за гэта кладзецца на Горсовет, які не прадаставіў адпаведнага паміжніцтва.

Тав. Веленькі (Рудзенскі раён) і другія мясцовыя работнікі гаварылі аб тым, што кнігадзяння арганізацыі не забядаўціваюць попыт радовага чытача, асабліва калгасніка, культурныя патрабаванні якога непамерна выраслі за гады савецкай улады. У аддзяленні населеныя пункты неабходна паслаць больш мастацкай літаратуры, дзе на яе адуцавацца вялікі попыт. Да гэтага часу мастацкая літаратура, асабліва творы класікаў, асады пераважна ў гарадах.

Значным стимулам у далейшым кнігадзяння, адначасова ў спрэчку, даваўна з'явіцца забеспячэнне кніжных магазінаў спецыяльна прыстасаванымі паміжніцтвамі. Нават у цэнтры рэспублікі — г. Мінску няма такога кніжнага магазіна, які служыў бы ўзорам. Значная віна за гэта кладзецца на Горсовет, які не прадаставіў адпаведнага паміжніцтва.

Кніга „Аграбіялогія“ на беларускай мове

Дзяржаўнае выдвецтва БССР выпусціла ў свет на беларускай мове зборнік выбранных работ акадэміка Т. Д. Лясенкі „Аграбіялогія“, які ўдасгоены Сталінскай прэміяй першай ступені.

У зборнік увайшлі важнейшыя работы Т. Д. Лясенкі філасофскага, прыродазнаўча-навуковага і публіцыстычнага характару

Нямаля прэтэнзій было выказана ў адрас Дзяржаўнага выдвецтва БССР, якое мала пільнаваць дэсам выдзенай кнігі. Неацэнкавы карыстоўцацца спажывацка-перыяда, які арганізацыя, на якую ўскладзена задача распаўсюджвання кнігі на вёсцы.

У апошні час наглядзецца вялікі попыт на літаратуру да выбараў у Вярхоўны Совет ССР. Яна разыходзіцца масавым тыражам. А такія вобласці, як Палеская і Баранавіцкая, нават патрабуюць дадатковай колькасці выбарчай літаратуры.

Пачальнік рэспубліканскага аддзела «Савоздруку» тав. Ігнаціўчыў звярнуў увагу на дрэнную арганізацыю распаўсюджвання друку ў Пінскай, Гродзенскай і Палескай абласцях, дзе план рэалізацыі газет і часопісаў значна неадпавядае. У выніку недастаткова выкарыстання выдатковых распаўсюджвальнікаў друку на рэспубліцы засталася пераважна літаратура за мінулы год на пяць мільянаў рублёў.

Тав. Маскалёў (Палац) узяў пытанне аб асаблівасці работы Дзяржаўнага выдвецтва БССР, выдвецтваў Акадэміі навук БССР і Таварыства на распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў. Некаторыя кнігі паралельна выдзеныя ў розных выдвецтвах, хоць попыт пакупніцка на гэтую кнігу задаволены (Дарожнік — «Хвароба бульбы»).

Многія работнікі магазінаў і распаўсюджвальнікі друку расказалі пра вопыт сваёй работы, ускрылі рад недахопаў у рабоце мясцовых кнігадзянняў арганізацый і ўзаялі канкрэтыя абавязкі па выкананню і перавыкананню плана рэалізацыі літаратуры на 1950 год. Работнікі прымаўка абавязаліся перавыканаць кварталны план у часе выбараў у Вярхоўны Совет ССР.

Дырэктар Дзяржаўнага выдвецтва БССР З. Матушаў знаёміў прысутных з планам выдання літаратуры на 1950 год.

У спрэчку прыняло ўдзел 20 чалавек. У заключэнне выступіў намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КП(б)Б тав. Халіпаў, які паставіў канкрэтыя задачы перад работнікамі кнігадзянняў арганізацый на паслядоўнае выкананне паставы Савета Міністраў БССР і ЦК КП(б)Б па разгортванні кнігадзяння ў рэспубліцы. Неабходна адзначыць, што на нарадзе, дзе былі выказаны каштоўныя заўвагі на асобных творах беларускай савецкай літаратуры, не прысутнічалі пісьменнікі.

Удзельнікі нарады прынялі зварот да ўсіх работнікаў кнігадзянняў арганізацый БССР.

З вялікім натхненнем было прынята прывітальнае пісьмо друку і настаўніку савецкага народа І. В. Сталіну.

Творы класікаў на самадзейнай сцэне

ЦОЛАЦК. Драматычны гуртов Браслаўскага раёна Дома культуры паставіў дзве мюльактывы і чатыры аднаактывы п'есы. Сярод іх — «Не ўсе каты масленіцы» А. Астроўскага і інш. Харавы калектыву папоўніў свой рэпертуар новымі п'есамі савецкіх кампазітараў. Значна папулярызаваў сярод насельніцтва карыстаючы самаручкі — майстры мастацкага слова: работні райкамоты «За-

«смешным» афармленні зноў гудзеца той напружаны і эмацыянальны момант, дзея якога ўся сцена створава.

Мусціць, п'еса так насычана смехам таму, што яна афіцыйна лічыцца даўчай. Але што знадта, то не здорава не толькі для дарослых, а і для дзяцей. І прысудзіў да двух 12—13-гадовых хлопчыкаў і сачыў за імі на працягу ўсяго спектакля.

Спачатку разгэталі яны гучна, потым смяліся цішы, потым толькі ўсміхаліся, а часам і зусім пратэсты моманты, калі траба было смяцца...

Трагедыя Тома, як яна паказана ў Бічэр-Сту, галоўным чынам, у тым, што ён быў разлучаны з сам'ей і праддзены знеру-рабаўдасці. А каб яго не прадаць, жыццё было-б зусім надрэанае да самай смерці. Ці гаджаюцца аўтар п'есы і тэатр з такой устаноўкай? Не толькі гаджаюцца, але ўсяляк падкрэслваюць гэта. У вялікай хале дзядзі Тома пануе радасць, шчасце, смех; цёплі Хлоя піча горы піражкоў. Том грае на гітары, нарэшце ён з жонкай пускаяцца ў скокі—доўга, весела. Аднам словам, дай бог усяму. Каб не гэты прыкладны крывасмок-Легры, які прымусяў Гардона «супраць яго волі» прадаць свайго вернага Тома, дзе яшчэ даўчыну ад маці, каб не гэты вышчыны вышдак,—якое шчаслівае нявольніцтва жыццё было-б у Тома! Маля тэа, гэты-ж Легры прынёс ніжчасце не толькі Тома, але і самому гаспадару яго. Гледаючы на яго душэўныя пакуты, мінутамі шкадуеш яго не менш, чым Тома.

Клі не бяру на сябе смеласці рабіць дакладны аналіз спектакля з усімі яго становішчамі і адуёмімі бакамі. І толькі выказваю некалькі ўражанняў як глядач. П'еса гэта не нова, апрабраваная, ідэя ў Маскве і многіх гарадах Саюза і карыстаецца поспехам, у тым ліку і ў Мінску, бо сутнасць яе вельмі вострая для савецкага глядача. Трэба бачыць, як рагуе публіка на асвоеныя падзеі, што адбываюцца па сцэне. Увара бязна на сцэне ўспрымаецца, як абраз гольдскай чалавека, які абразжа божнага з нас. Пакута алавецтва да прыгнятальна і бязмернае спачуванне да раб-боў трамваю глядач ў напружванні. Радасць і гора нявольніцка перажываюцца як яго ўласнае гора і радасць. Зусім зразумела, што масавы глядач прымае гэта асвоена, не думачы пра тыя тэатральныя перагібы, аб якіх мы тут гаворым.

Адуцавацца, што і паставіўчыкі, і выканальнікі больш ілі за інсцэніроўкай, якая падакшліла іх тэатральнасцю, а не за падаеімі пудоўнага рамана амерыканскай паставіўчыкі, пісьменніцы Г. Бічэр-Сту, у якой больш ярка і сацыяльна акрэслена

Наведанне Мінска дэлегацыяй Таварыства польска-савецкай дружбы

Дэлегацыя Таварыства польска-савецкай дружбы на чале з генеральным сакратаром Таварыства М. Туранец, якая па запрашанні Усесаюзнага таварыства культурнай сувязі з заграічнай пабыла ў сталіцы нашай Радзімы—Маскве, першага лютага прыхлала ў Мінск, каб знаёміцца з жыццём сталіцы Беларускай ССР.

На мінскім вакзале дэлегацыю сустракалі старшыня Мінскага гарсовета К. Н. Дугашэўскі, пісьменнікі Пятро Глеба і Піліп Пестрак, дырэктар Беларускага Дзяржаўнага палітэхнічнага інстытута імя Сталіна М. Дарашэвіч і другія прадстаўнікі грамадскай сталіцы Беларускай ССР.

У Саюзе савецкіх кампазітараў БССР

У сувязі з набліжэннем 32-й гадавіны Савецкай Арміі, Саюз савецкіх кампазітараў БССР праводзіць месячнік ваеннай музыкі.

Абшчаны конкурс на лепшую п'есню аб розных родах войск Савецкай Арміі, а таксама аб ваісковых злучэннях, якія ўдзельнічалі ў вызваленні Беларусі.

Пры Саюзе савецкіх кампазітараў БССР створаны сталы семінар для пачынаючых кампазітараў, удзельніку мастацкай самадзейнасці. Для кіраўніцтва семінарам вылучаны член праўлення, кампазітар Ул. Алоўнікаў.

Сістэматычна, два разы ў месяц, пачынаючы кампазітары, якія жывуць у Мінску, будуць збірацца на заняткі і творчыя абмеркаванні. З кампазітараў, якія жы-

У Маскве ў Цэнтральным доме кампазітараў ССР 3-га лютага гэтага года пачаўся лака-абмеркаванне твораў беларускіх кампазітараў Р. Пуста, Д. Лукаса і Ул. Алоўнікава. У праграме: аратыя «Слава Сталіну» і мантаж оперы «Вастуся

Кнігі СТАХАНАЎЦАЎ

Рускія пісьменнікі БССР дапамагаюць стыханаўцам Беларусі ў напісанні кніг пра іх вытворцыя поспехі. А. Міронаў дапамог стыханаўцу Белтрактарабуду Н. Сідаренку ў напісанні кнігі «Мой метад цаглянай кладкі», Я. Салоўскі і

В. Лютвава — групе стыханаўцаў-лесарубаў, якія напісалі кнігу «У лесах Беларусі».

Цяпер члены секцыі рыхтуюць калектывны зборнік «Сталінград—Мінск» — аб спабарніцтве будаўнікоў двух гэтых гарадоў.

Баліноўскі—Д. Лукаса, «Троця сімфонія» і мантаж оперы «Машака» — Р. Пуста, п'есні аб героях беларускага народа Гаста, Даватару і Заслонаве, а таксама раманы на тэсты Я. Купалы, Я. Коласа—Ул. Алоўнікава.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Удзельнікі нарады, наладжана інструкцыйная перапіска, а ў вызначаны тэрмін яны будуць збірацца для падагульнення сваёй работы.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Удзельнікі нарады, наладжана інструкцыйная перапіска, а ў вызначаны тэрмін яны будуць збірацца для падагульнення сваёй работы.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Дэлегацыя Таварыства польска-савецкай дружбы 2 лютага знаёміцца з жыццём гора Мінска. Госці наведаюць Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэ імя В. І. Леніна, Беларускае дзяржаўнае музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, пабылаў ў музеі Янкі Купалы, а таксама аглядуць гора.

Галоўны архітэктар гора Мінска І. П. Мацкевіч знаёміў членаў дэлегацыі з планам аднаўлення гора Мінска, а таксама з архітэктурнай новай будынкаў.

Вечарам дэлегацыя польска-савецкай дружбы наведала Беларускае Дзяржаўнае ордэна Леніна Вялікі тэатр оперы і балета і праглядзела балет «Князь-Возера».

Рыхтуюцца новыя маршы для духавых аркестраў, музыка для паставак Акрутова ансамбля п'есні і танца.

У дні 32-й гадавіны ансамбль п'есні і танца з удзелам узорнага аркестра БВА наладзіць канцэрт ваеннай музыкі з лепшымі твораў беларускіх кампазітараў.

Удзельнікі нарады, наладжана інструкцыйная перапіска, а ў вызначаны тэрмін яны будуць збірацца для падагульнення сваёй работы.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Удзельнікі нарады, наладжана інструкцыйная перапіска, а ў вызначаны тэрмін яны будуць збірацца для падагульнення сваёй работы.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

Лепшыя творы пачынаючых будуць выконвацца на спецыяльных канцэртах, у радыёперадачах і друкавацца ў перыядычным друку. У канцы года маркуецца выданне зборніка твораў пачынаючых кампазітараў.

90 год з дня нараджэння А. П. Чэхава

Вялікі рускі пісьменнік, выдатны майстра слова Антон Паўлавіч Чэхаў жарыстацца заслужанай любоўю і папулярнасцю ў нашай краіне. Неўміручы чэхаўскія творы знайшлі сабе самага ўдзячнага, савецкага чытача, які па вяртасці апазіі іх. Драматычныя творы і інсцэніроўкі пісьменніка атрымалі ў наш час самую шырокую аўдыторыю і сталі каштоўным здыткам тэатраў, самадзейных гурткоў і драматычных калектываў. На астрадзе, на клубнай сцэне, на літаратурных вечарах і канцэртах гучыць дасціпнае чэхаўскае слова. Гумарыстычныя апавяданні А. П. Чэхава заўсёды з вялікім задавальненнем сустракае наш слухач. Многія творы пісьменніка акрыжаваны і выклікаюць назменныя поспеху і гледзюў.

У савецкі час творы А. П. Чэхава пракалі сабе шлях у самую гучную працоўную масу. Перакладзены на розныя мовы народаў Савецкага Саюза, яго творы занялі пачаснае месца на паліцах бібліятэек савецкіх людзей ва ўсіх кутках нашай неабсяжнай Радзімы.

У пасляжэтрыціцкі перыяд беларускі народ атрымаў шырокую марчымасць чытаць творы алімага пісьменніка на роднай мове. Кнігі А. П. Чэхава неаднаразова вялікі тыражамі выдзаваліся ў Беларусі ў перакладах на беларускую мову. Над перакладамі класіка рускай літаратуры шмат працаваў Кандрат Крапіва, а таксама іншыя нашы пісьменнікі.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

У 1928 годзе ў «Бібліятэцы школьніка» выйшла асобнай кнігай апавяданне А. П. Чэхава «Белалобчы». У 1930 годзе ў перакладе Кандрата Крапівы былі выдзены дзясцітысячным тыражом зборнік «Даівакі-нябожчыкі», у які ўвайшлі вядомыя апавяданні.

данні вялікага гумарыста: «Хамелёна», «Уітэр Пршыбесёў», «Конскае прозвішча», «Маска», «Хірургія», «Тоўсты і тонкі», «Прамоўца» і інш. У гэтым-жа годзе вышаў таксама зборнік апавяданняў «Смерць чыноўніка». Праз год Беларускае дзяржаўнае выдвецтвам былі выпушчаны ў перакладе кнігі А. П. Чэхава: «Дуэль» (у кнізе, апрача апавядання «Дуэль», змешчана апавяданне «Юныч»), зборнік апавяданняў «Нудная гісторыя», асобнай кнігай—апавяданне «Бабы». У 1936 годзе былі выдзеныя яшчэ дзве кнігі пісьменніка—драматычныя жарты «Мядзведзь» і «Юбілей». Вялікі зборнік апавяданняў А. П. Чэхава «Гумар» выйшаў у 1940 годзе. Перад вайной быў выпушчаны таксама зборнік чэхаўскіх п'ес.

Колькасць твораў А. П. Чэхава, якія выдзеныя на беларускай мове, прадаўжае расці і ў пасляваенны час. Так, у 1946 годзе пад рэдакцыяй Кандрата Крапівы выйшла кніга А. П. Чэхава «Выбраныя творы», у якую ўвайшло слаўтае апавяданне «Чалавек у футляры», высокая ацэнкае В. І. Леніным апавяданне «Палата № 6», а таксама іншыя выдатныя творы пісьменніка—«Марышка», «Лётчык», «Замыслині» і г. д. У 1947 годзе ў серыі «Штальмаш бібліятэка» Дзяржаўнае выдвецтвам БССР былі выпушчаны зборнікі «Апавяданні» (пераклад А. Якімовіча) і «Гумарыстычныя апавяданні».

Кіностудыя «Савецкая Беларусь» наводле твораў А. П. Чэхава паставіла фільмы: «Чалавек у футляры», «Маска», «Мядзведзь», «Мянуць».

Рускі драматычны тэатр БССР ажыццявіў паставіўку чэхаўскіх п'ес «Тры сястры» і «Дзядзь Ваня».

Кіностудыя «Савецкая Беларусь» наводле твораў А. П. Чэхава пастав